

30.5.2022

Metsänkäsittelyn ohje merikotkan pesän lähistöllä

Yleistä

Tämä ohje koskee kaikkia metsätaloustoimenpiteitä merikotkan pesän läheisyydessä, mukaan lukien hakkuut, puutavaran kuljetus, istutus, taimikon hoito ja ojitus. Myös melu tai kauempana tapahtuva toiminta paikalla, josta on näköyhteys pesälle, voi aiheuttaa pesinnän keskeytymisen.

Ohjeen ovat laatineet Sääksisäätiön merikotkatyöryhmä, Helsingin yliopiston Luonnontieteellinen keskusmuseo, Ympäristöministeriö, Maa- ja metsätalousministeriö, ELY-keskukset, Metsähallitus ja Suomen metsäkeskus talvella 2021.

Merikotkien suojeltavat pesäpaikat

Petolintujen pesäpaikkarekisterissä ovat näkyvissä tiedossa olevat merikotkan pesät, jotka ovat olleet käytössä viimeisen 10 vuoden ajanjaksona. Merikotkan pesät ovat yleensä vanhoissa ja vahvaoksisissa puissa ja voivat sijaita monenlaisessa metsässä, esim. luonnontilaisen kaltaisessa tai siemenpuuasentoisessa metsässä. Merikotkaparilla on usein käytössään 2–3 vaihtopesää, joita kotkat toisinaan vaihtavat. Pudonneet pesät poistetaan rekisteristä noin viiden vuoden kuluttua, kun tieto putoamisesta on saatu.

Metsänkäyttöilmoitusten käsittely merikotkien pesäpaikkojen lähellä

Kun tiedossa oleva merikotkan pesä on alle 500 metrin etäisyydellä metsänkäyttöilmoituksen alueesta, lähettää Metsäkeskus tämän ohjeen maanomistajalle, ilmoituksen laatijalle ja hakkuu oikeuden haltijalle. Kun pesä on alle 50 metrin etäisyydellä metsänkäyttöilmoituksen alueesta, lähettää Metsäkeskus tiedot pesästä ja metsänkäyttöilmoituksesta myös alueelliselle ELY-keskukselle, joka antaa tarvittaessa tarkempia ohjeita tämän ohjeen soveltamisessa kunkin pesän lähellä.

30.5.2022

Merikotkien pesäpaikkojen huomiointi metsänkäsittelyssä

Merikotkan pesimäaika on Etelä- ja Keski-Suomessa 1.2.–31.7 ja Kainuussa, Koillismaalla ja Lapissa 15.2.–15.8 ja tällöin laji on erityisen arka häiriölle.

Metsänkäsittelytoimenpiteissä otetaan huomioon kaksi vyöhykettä (suojavyöhyke ja häiriövyöhyke) pesän ympärillä.

Noin 50 m säteellä pesästä (suojavyöhykkeellä) ei tule tehdä mitään metsänkäsittelytoimenpiteitä. Maaston muodot ja maaperä voivat edellyttää 50 metriä laajempaa suojavyöhykettä: on vältettävä näkymän avautumista pesään ja ennakoitava myrskyjen vaikutus puustoon. On suositeltavaa jättää suojavyöhykkeeltä metsäyhteys laajempaan metsään, koska saarekkeeksi jäävä suojavyöhyke on erityisen altis koville tuulille.

Suojavyöhykkeen ulkopuolellakin on vältettävä kaikkea häiriötä pesimäaikana vähintään 500 metrin säteellä asutusta pesästä (häiriövyöhykkeellä). Pesimäajan ulkopuolella voidaan metsää käsitellä häiriövyöhykkeellä.

Hakkuutoimenpiteissä tulee välttää jyrkän rajan muodostumista suojavyöhykkeen ja häiriövyöhykkeen välille esimerkiksi suosimalla jatkuvapeitteistä kasvatusta suojavyöhykkeen lähellä.

Pesimäpaikkojen suojeleminen

Alueellinen ELY-keskus tutkii laji- ja tapauskohtaisesti alueen suojelemismahdollisuudet. Mikäli pesäpuun välittömässä läheisyydessä sijaitsee metsälain 10§:n tarkoittama elinympäristö, voi maanomistaja tiedustella Metsäkeskuksesta alueen määräaikaisen ympäristötukisopimuksen mahdollisuutta.